

Nr 56.

Av herr Mannerskantz m. fl., om ökat anslag till befordrande av inhemsk linodling.

Under åren efter världskriget 1914—1918 minskades intresset för linodlingen snabbt, enär det inom landet producerade linet icke kunde hävda sig i konkurrensen med billigare utländskt lin. Tack vare visst ekonomiskt stöd från statens sida har emellertid linodlingen icke helt upphört utan bedrivits i begränsad omfattning inom vissa för ifrågavarande odling särskilt lämpliga områden. Till befordrande av inhemsk linodling har nämligen alltsedan år 1920 med undantag av budgetåren 1924/1925 samt 1933/1937 årligen anvisats anslag med växlande belopp. För innevarande budgetår har beviljats ett anslag av 10,000 kronor. De anvisade medlen utgå enligt bestämmelserna i kungörelsen nr 784/1919 med däri genom kungörelserna nr 569/1922 och 183/1938 vidtagna ändringar och tillägg till hushållningssällskapen eller sammanslutning av linodlare i form av statsbidrag till premiering av linodling, fröodling eller utsädesfrö, till anskaffning och utdelning av utsädesfrö till mindre jordbrukare samt till åtgärder för uppköp, rensning och spridning av utsädesfrö eller försök och undersökningar, avsedda att främja en rationell linodling. Ifrågavarande statsbidrag, som beviljas av lantbruksstyrelsen, har fördelats mellan vissa hushållningssällskap och Sveriges allmänna linodlingsförening för bestridande av kostnaderna för ovannämnda åtgärder till stödjande av linodlingen. Det intresse för och den erfarenhet av odling och beredning av lin och linprodukter, som härigenom bibehållits, är för närvarande av stor betydelse, enär det rådande krisläget påkallar åtgärder i syfte att snabbt utöka den inhemska linodlingen.

Statsmakterna ha under år 1940 vidtagit åtskilliga åtgärder för åstadkommande av en omfattande odling av spånadslin. Sålunda har inrättats en särskild nämnd, statens linnämnd, med uppgift att handhava frågor rörande stödjandet av odlingen, beredningen och avsättningen av lin och hampa. Vidare har 1940 års lagtima riksdag medgivit, att lån till anläggande av lin- och hampberedningsanstalter kunna på vissa villkor beviljas från hemslöjds-lånefonden, varjämte denna fond förstärkts med ett belopp av 300,000 kronor. Sedermera har 1940 års urtima riksdag beviljat en ytterligare förstärkning av nämnda fond med 1,500,000 kronor. Därjämte anvisades ett belopp av 12,000 kronor till arvode samt rese- och traktamentsersättning åt en på linberedningens område verksam tekniskt utbildad konsulent. Slutligen beslötos vissa åtgärder för stödjande av priset å lindhalm.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln, punkt 88, föreslagit riksdagen att till Befrämjande av fröodling m. m., Befordrande av inhemsk linodling för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 12,000 kronor. Detta belopp skall enligt uttalande av chefen för jordbruks-

departementet i bilaga till nämnda statsverksproposition användas till arvode samt rese- och traktamentsersättning åt en tekniskt utbildad konsulent, vilken är avsedd att tjänstgöra som rådgivare vid linberedningsverkens utrustning med maskiner. Sålunda skulle under budgetåret 1941/42 medel från ifrågavarande anslag icke stå till förfogande för bedrivande av i förenämnda kungörelse nr 784/1919 angivna verksamhet bland jordbrukarna i syfte att väcka intresse för linodling. Härigenom torde hushållningssällskapen och Sveriges allmänna linodlingsförening i stor utsträckning berövas möjligheten att propagera för linodling och biträda vid bildandet av linodlingsföreningar, vilket är en nödvändig förutsättning för att få till stånd en mera omfattande linodling, särskilt som statsmakterna tidigare förutsatt att linberedningsanstalterna böra ägas av sammanslutningar av linodlare. Erfarenheten har visat, att förutsättningen för att dylika föreningar skola komma till stånd är att någon lämplig person inom varje område beredes möjlighet att under viss tid så gott som helt ägna sig åt ifrågavarande propaganda. Vederbörande måste nämligen oftast träda i kontakt med de enskilda jordbrukarna och på så sätt påverka dem att bilda linodlareförening och uppföra linberedningsverk. Dylik propagandaverksamhet är därför givetvis förenad med ganska betydande ekonomiska uppoffringar. Ett bibehållande av förutnämnda anslag till linodlingens främjande med 10,000 kronor synes oss därför särskilt motiverat. Någon höjning av ifrågavarande anslag synes däremot icke erforderlig innevarande år, enär Sveriges allmänna linodlingsförening hos linneindustrien lyckats utverka ett tillfälligt anslag å kronor 5,000 till propaganda för linodling under våren 1941. Vid detta anslag äro vissa villkor knutna, nämligen att medlen skulle fördelas mellan de hushållningssällskap, där linodlingsintresset för närvarande är störst, och användas för nämnda direkta propagandaverksamhet i samband med organiserandet av linodlareföreningar samt vidare som bidrag till bekostandet av propagandaledarnas bevistande av kurs i linbedömning och linberedning vid Sveriges utsädesförenings linlaboratorium i Svalöv. Det synes oss synnerligen betänkligt, om avsett resultat av övriga av statsmakterna vidtagna åtgärder för linodlingens befrämjande icke skulle kunna uppnås på grund av brist på medel för propaganda bland jordbrukarna för linodling. Därför synes ett anslag av 10,000 kronor även böra anvisas för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1941/1942.

Med stöd av vad ovan anförts få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte till Befrämjande av fröodlingen m. m.,
Befordrande av inhemsk linodling för budgetåret 1941/42
anvisa ett anslag av kronor 22,000.

Stockholm den 22 januari 1941.

Axel Mannerskantz.

J. B. Johansson.

K. W. Bodin.